

Międzynarodowa konkurencyjność litewskiej gospodarki a jej innowacyjność

Agata Dachnevič*

Wstęp

Konkurencyjność gospodarki jest jednym z najważniejszych elementów współczesnego życia oraz obszarem częstych analiz ekonomicznych. Dawniej termin „konkurencja“ był pojmowany jako zjawisko rywalizacji osób fizycznych lub przedsiębiorstw. Obecnie wszystkie podmioty gospodarcze muszą się liczyć z silną konkurencją w skali globalnej.

Celem artykułu jest przedstawienie innowacji jako czynnika warunkującego poziom konkurencyjności gospodarki litewskiej w latach 2006–2016. Tak określony cel wyznaczył zakres problemowy artykułu. Na treść artykułu składają się trzy części. W pierwszej zostały przedstawione różne ujęcia pojęć związanych z konkurencyjnością i innowacyjnością gospodarki. W drugiej przeanalizowano zmiany pozycji konkurencyjnej Litwy na podstawie metodologii WEF. W trzeciej części przeprowadzono analizę zmian innowacyjności Litwy oraz wskazano obszary problemowe w tym zakresie. Podstawą analiz są informacje zawarte w Tablicach Wyników Unii Innowacji i raportach WEF.

Teoretyczne aspekty konkurencyjności i innowacyjności

Konkurencyjność to swoista, specyficzna dla swojego poziomu kombinacja zasobów i procesów polegająca na przekształcaniu zasobów w rezultaty efektywne pod względem ekonomicznym. W literaturze naukowej nie obowiązuje ogólna i powszechna definicja pojęcia „konkurencyjność” (por. Gordocka-Jałowicz 2017).

---

* Agata Dachnevič – licencjat, Uniwersytet w Białymstoku, Wydział Ekonomiczno-Informatyczny w Wilnie, Koło Naukowe Studentów Ekonomii im. F. A. von Hayeka, kierunek studiów: Ekonomia, dachnaga@gmail.com.

Amerykański ekonomista Michael R. Porter stwierdził, że nie ma przekonującej teorii wyjaśniającej konkurencyjność kraju. Jeśli chodzi jednak o konkurencyjność gospodarki, to zależy ona od zdolności jego przemysłu do innowacji i do podnoszenia swego poziomu (Porter 2001, s. 191). J. Fagerberg konkurencyjność kraju definiuje jako zdolność danego kraju do osiągnięcia podstawowych celów gospodarczych, zwłaszcza odpowiedniego tempa wzrostu gospodarczego i wysokiej stopy zatrudnienia, przy unikaniu trudności z równowagą bilansu płatniczego (Misala 2011, s. 64). Podobnie jak Fagerberg, Jan W. Bossak uznaje kraj za konkurencyjny na arenie międzynarodowej, jeśli „osiąga [on] w długim okresie równowagę budżetową, dodatnie cenowe «terms of trade» i umacnia realny efektywny kurs walutowy, zapewniając wysoką dynamikę wzrostu dochodów realnych «per capita»” (*Konkurencyjność gospodarki Polski...*, s. 31).

Unia Europejska (UE) określa konkurencyjność „jako zdolność kraju do uzyskania trwałej poprawy jakości życia, wzmocnienia pozycji ekonomicznej na rynkach zagranicznych oraz wzrostu atrakcyjności inwestycyjnej” (*Raport o konkurencyjności 2014...*, s. 9). Światowe Forum Ekonomiczne (WEF) w *The Global Competitiveness Report 2016–2017* konkurencyjność kraju definiuje jako „zbiór instytucji, rodzajów uprawianej polityki oraz czynników, które determinują poziom produktywności kraju” (por. WEF 2016). Nieco inną definicję podaje Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD). Według OECD konkurencyjność to „zdolność przedsiębiorstw, przemysłów, regionów, państw lub ponadnarodowych obszarów do generowania w wyniku wystawienia na międzynarodową konkurencję relatywnie wysokich dochodów z czynników produkcji oraz wysokiej stopy zatrudnienia, opartych na trwałych podstawach” (por. OECD 1996). Tymczasem według IMD konkurencyjność międzynarodowa to „obszar wiedzy ekonomicznej, który analizuje fakty i politykę, kształtujące zdolność kraju do tworzenia i zachowania otoczenia sprzyjającego tworzeniu większej wartości przez przedsiębiorstwa i większego dobrobytu mieszkańców” (por. IMD 2013).

Podobnie jak nie ma jednolitej, powszechnie akceptowalnej definicji konkurencyjności międzynarodowej, nie ma również obowiązującej klasyfikacji czynników międzynarodowej konkurencyjności gospodarki. Uznaje się, że konkurencyjność gospodarki kraju w dużym stopniu zależy od jego zdolności do szybkiego wprowadzania nowoczesnych rozwiązań technologicznych, technicznych, menedżerskich i organizacyjnych oraz transformacji tych zdolności w sukces gospodarczy (Kwaśnik, Żukow 2009, s. 55).

Nieco inną klasyfikację czynników konkurencyjności gospodarki stosuje WEF: 138 czynników grupowano w 12 filarów, a filary – w subindeksy. Uwzględniono też założenie, że kraje inaczej funkcjonują na różnych etapach rozwoju. Filary konkurencyjności według WEF przedstawia tabela 1.

Tabela 1. Czynniki konkurencyjności gospodarki na poszczególnych etapach rozwoju gospodarczego kraju według WEF

Subindeks A: Warunki podstawowe	Subindeks B: Stymulatory efektywności	Subindeks C: Czynniki złożoności i innowacyjności
Filar 1. Instytucje Filar 2. Infrastruktura Filar 3. Otoczenie makroekonomiczne Filar 4. Zdrowie i edukacja podstawowa	Filar 5. Edukacja wyższa i szkolenia Filar 6. Efektywność rynku dóbr Filar 7. Efektywność rynku pracy Filar 8. Rozwój rynku finansowego Filar 9. Gotowość technologiczna Filar 10. Wielkość rynku	Filar 11. Zaawansowanie biznesu Filar 12. Innowacyjność
I etap Kluczowe znaczenie mają czynniki wytwórcze	II etap Kluczowe znaczenie mają czynniki efektywnościowe	III etap Kluczowe znaczenie ma zdolność do innowacji

Źródło: Grynia (2015a).

Model Banku Światowego przedstawia przykładową klasyfikację czynników konkurencyjności międzynarodowej składającą się z pięciu głównych kategorii, które opisują konkurencyjność (Radło 2008, s. 84):

- 1) dynamika finansowa – poziom zadłużenia prywatnego, ocena poziomu długu publicznego, rynek kapitałowy, inflacja;
- 2) dynamika gospodarcza – inwestycje i wzrost produktywności, handel, konkurencyjność oraz struktura eksportu, polityka handlowa, rola rządu w gospodarce;
- 3) infrastruktura i klimat inwestycyjny – sieci informacyjne i komunikacyjne, infrastruktura fizyczna, stabilność społeczno-polityczna;
- 4) ogólna sytuacja gospodarcza – ocena wysokości PNB per capita i jego dystrybucja;
- 5) zasoby ludzkie – kapitał ludzki, kapitał intelektualny.

IMD ocenia konkurencyjność krajów na podstawie ponad 300 czynników podzielonych na 4 grupy (Dębowski 2015, s. 407):

- 1) osiągnięcia gospodarcze (ang. *economic performance*);
- 2) skuteczność rządu (ang. *government efficiency*);
- 3) efektywność biznesu (ang. *business efficiency*),
- 4) infrastruktura (ang. *infrastructure*).

Każda z wymienionych grup czynników dzieli się na 5 grup subczynników. Klasyfikację subczynników według IMD przedstawia rysunek 1.

Rysunek 1. Rozkład wskaźników konkurencyjności według IMD

Sytuacja ekonomiczna	Efektywność rządu	Efektywność przedsiębiorstw	Infrastruktura
Gospodarka krajowa	Finanse publiczne	Produktywność	Infrastruktura podstawowa
Handel międzynarodowy	Polityka podatkowa	Rynek pracy	Infrastruktura technologiczna
Inwestycje zagraniczne	Ramy instytucjonalne	Finanse	Infrastruktura naukowa
Zatrudnienie	Prawodawstwo biznesowe	Praktyka zarządzania	Zdrowie i środowisko
Ceny	Ramy społeczne	Postawy i wartości	Edukacja

Źródło: Szamrej-Baran (2012).

Jak wynika z zaprezentowanych modeli konkurencyjność międzynarodowej gospodarki jest kształtowana przez wiele różnorodnych czynników wzajemnie na siebie oddziałujących, których wpływ może się zmieniać. We współczesnej gospodarce konkurującej na arenie międzynarodowej istotną rolę odgrywają innowacje i innowacyjność. Także w literaturze naukowej są one uznawane za źródło wzrostu gospodarczego.

Pojęcie „innowacyjność”, podobnie jak „konkurencyjność”, jest różnie definiowane i analizowane w zależności od poziomu. Poziom innowacyjności znajduje odzwierciedlenie w liczbie innowacji (por. Grynia 2015b).

Termin „innowacja” pochodzi od łacińskiego słowa *innovare* i oznacza „odnowienie”, „zmianę”. Termin ten po raz pierwszy został użyty w książce *Teoria rozwoju gospodarczego* J. Schumpetera i określone jako „wprowadzenie nowych lub udoskonalenie już istniejących produktów, zdobycie nowych rynków, zastosowanie nowoczesnych metod produkcji i form sprzedaży” (por. Grynia 2015b). Współcześnie powszechnie stosuje się definicję zaproponowaną przez Organizację Współpracy Gospodarczej i Rozwoju w ramach Metodologii Oslo, zgodnie z którą innowacja to „zastosowanie nowych lub znacznie udoskonalonych towarów i usług, procesów, metod marketingowych i organizacyjnych, zmian stosunków z otoczeniem lub organizacji pracy” (NBP 2016, s. 20).

Pojęcie „innowacja” często stosuje się wymiennie z pojęciem „innowacyjność”, ale należy zaznaczyć, że nie są one synonimami. Innowacyjność polega na zdolności podmiotu gospodarczego do wprowadzenia na rynek nowości, a innowacja jest rozumiana jako wprowadzona na rynek nowość. Według A. Weresy termin „innowacyjność” oznacza „zdolność podmiotu gospodarczego do tworzenia i wdrażania innowacji” (Weresa 2014, s. 22), a według J. Hawellsa dane pojęcie jest również powiązane ze zdolnością do generowania i wykorzystywania wiedzy oraz z kreatywnością i przedsiębiorczością.

P. Niedzielski zaproponował nieco inną definicję innowacyjności. Według niego innowacyjność jest „cechą podmiotów gospodarczych lub gospodarek oznaczającą zdolność do tworzenia i wdrażania innowacji, jak również ich absorpcji, wiążącą się w procesy innowacyjne, zdobywanie zasobów i umiejętności niezbędnych do uczestniczenia w tych procesach” (Niedzielski 2005, s. 74).

Innowacyjność gospodarek w dużej mierze zależy od skłonności przedsiębiorstw do ryzyka, jeśli chodzi o wdrażanie procesów innowacyjnych w przedsiębiorstwie, oraz od otoczenia systemowego i kulturowego kraju.

W celu porównania innowacyjności poszczególnych gospodarek został stworzony syntetyczny wskaźnik – sumaryczny indeks innowacyjności (*summary innovation index* – SII). Zgodnie z metodologią badań Komisji Europejskiej wyróżnia się aż 7 grup czynników warunkujących innowacyjność (Nieć 2009, s. 131):

- 1) kapitał ludzki, czyli podaż krajowej wysoko wykwalifikowanej siły roboczej;
- 2) finansowanie i wsparcie przez państwo działalności innowacyjnej;
- 3) wydatki przedsiębiorstw na działalność innowacyjną;
- 4) powiązania przedsiębiorstw innowacyjnych z innymi podmiotami;
- 5) patenty, znaki towarowe i użytkowe, bilans płatności technologicznych;
- 6) rozmiar sektora innowacyjnego w gospodarce;
- 7) efekty ekonomiczne działalności innowacyjnej.

SII jest podstawowym wskaźnikiem stosowanym przy tworzeniu przez Komisję Europejską corocznego Europejskiego Rankingu Innowacyjności (Innovation Union Scoreboard). Dany miernik jest obliczany na podstawie 25 subindeksów, zaklasyfikowanych do trzech grup (Komisja Europejska 2016, s. 7):

- 1) możliwości innowacji (*enablers*);
- 2) działalność firm (*firm activities*);
- 3) efekty innowacji (*outputs*).

W Europejskim Rankingu Innowacyjności SII jest obliczany dla krajów członkowskich UE oraz dla: USA, Japonii, Szwajcarii, Turcji, Islandii, Norwegii (Komisja Europejska 2016).

Podsumowując, można stwierdzić, że mnogość złożonych definicji konkurencyjności i innowacyjności w literaturze naukowej sprawia, że nie istnieje jeden uniwersalny i powszechnie akceptowany wskaźnik ich pomiaru.

Analiza konkurencyjności gospodarki litewskiej według rankingu konkurencyjności WEF w latach 2006–2016

W najnowszym Globalnym Raporcie Konkurencyjności WEF (The Global Competitiveness Report 2016–2017), poświęconym ocenie konkurencyjności 138 gospodarek świata, Litwa zajęła 35 miejsce oraz została zakwalifikowana do grupy przejściowej pomiędzy etapem II a III. W 2016 roku Litwa, odnotowawszy znaczną poprawę pozycji konkurencyjnej w stosunku do roku 2006, awansowała

o 10 pozycji i znalazła się w gronie 50 najbardziej konkurencyjnych gospodarek świata (WEF 2006–2016).

W 2004 roku wraz Litwą do Unii Europejskiej wstąpiły Węgry, Słowenia, Słowacja, Cypr, Malta, Estonia, Łotwa, Czechy i Polska. Kraje te często nazywa się „UE-10” lub „nowymi krajami członkowskimi Unii Europejskiej”. Tabela 2 przedstawia pozycję konkurencyjną krajów UE-10 oraz to, jak się zmieniała w latach 2006–2016.

Tabela 2. Pozycja konkurencyjna Litwy na tle innych krajów UE-10 według rankingu WEF w latach 2006–2007 i 2016–2017

Kraje	2006–2007	2016–2017	Zmiana pozycji
Litwa	45	35	+10
Łotwa	41	49	–8
Estonia	30	30	0
Polska	57	36	+21
Czechy	41	31	+11
Słowenia	36	56	–20
Słowacja	47	65	–18
Węgry	52	69	–17
Cypr	37	83	–46
Malta	39	40	–1

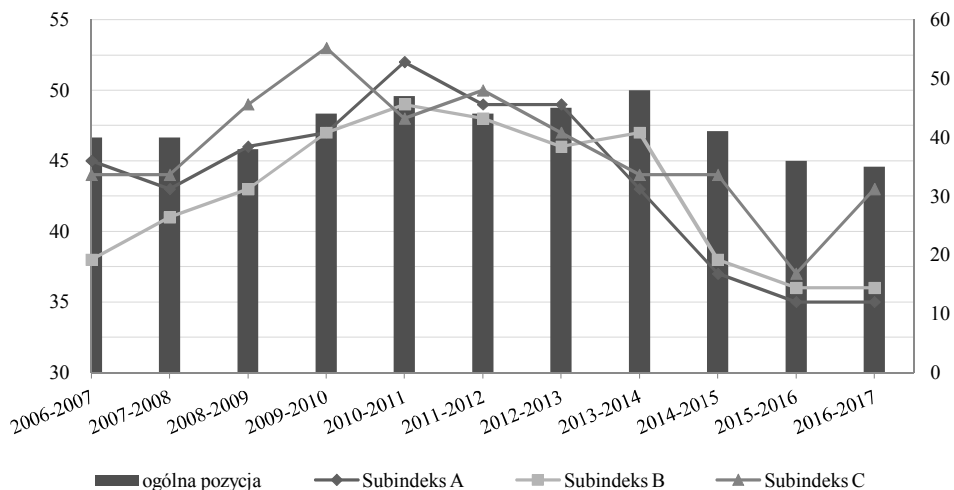
Źródło: WEF (2006–2016).

Z tabeli 2 wynika, że w 2016 roku, w porównaniu z rokiem 2006, tylko Litwa, Polska i Czechy znacznie poprawiły pozycję konkurencyjną. Pozycja Estonii została bez zmian. Łotwa w ciągu 10 lat spadła o 8 miejsc, a Malta odnotowała spadek o 1 miejsce. Kraje, które w rankingu WEF odnotowały największy spadek, to: Węgry (o 17 miejsc), Słowacja (18 miejsc), Słowenia (20 miejsc) oraz Cypr (spadek aż o 46 miejsc). Należy jednak odnotować, że w badanym okresie pozycja większości krajów UE-10 w rankingu WEF znacznie się zmieniała, na co bez wątpienia miał wpływ kryzys gospodarczy.

Na wskaźnik GCI składają się trzy subindeksy – wymagań podstawowych (subindeks A), czynników poprawiających efektywność (subindeks B) oraz czynników innowacyjności i rozwoju biznesu (subindeks C). Na początku badanego okresu Litwa awansowała w rankingu WEF dzięki poprawie miejsca zajmowanego w przypadku subindeksu A. W kolejnych latach nastąpił spadek konkurencyjności gospodarki litewskiej, który był rezultatem osłabienia pozycji Litwy we wszystkich trzech subindeksach. Kolejną awans w rankingu Litwa odnotowała w latach 2014–2016 i był on wynikiem zajęcia wyższych pozycji w subindeksach

A i B (rys. 2). Rysunek 2 przedstawia pozycję konkurencyjną gospodarki litewskiej według subindeksów rankingu WEF w latach 2006–2016.

Rysunek 2. Pozycja konkurencyjna gospodarki Litwy według subindeksów rankingu WEF w latach 2006–2016.

Źródło: opracowanie własne na podstawie WEF (2006–2016).

Tabela 3. Pozycja konkurencyjna Litwy według subindeksów i filarów rankingu WEF w latach 2006–2007 i 2016–2017

	2006–2007	2016–2017	Zmiana pozycji
Subindeks A	45	35	+10
F1. Instytucje	59	51	+8
F2. Infrastruktura	44	45	–1
F3. Otoczenie makroekonomiczne	41	34	+7
F4. Zdrowie i edukacja podstawowa	70	32	+38
Subindeks B	38	38	+2
F5. Edukacja wyższa i szkolenia	29	26	+3
F6. Efektywność rynku dóbr	45	39	+6
F7. Efektywność rynku pracy	–	59	–
F8. Rozwój rynku finansowego	–	60	–
F9. Gotowość technologiczna	42	27	+15
F10. Wielkość rynku	–	77	–
Subindeks C	44	43	+1
F11. Zaawansowanie biznesu	41	42	–1
F12. Innowacyjność	50	39	+11

Źródło: opracowanie własne na podstawie WEF (2006–2016).

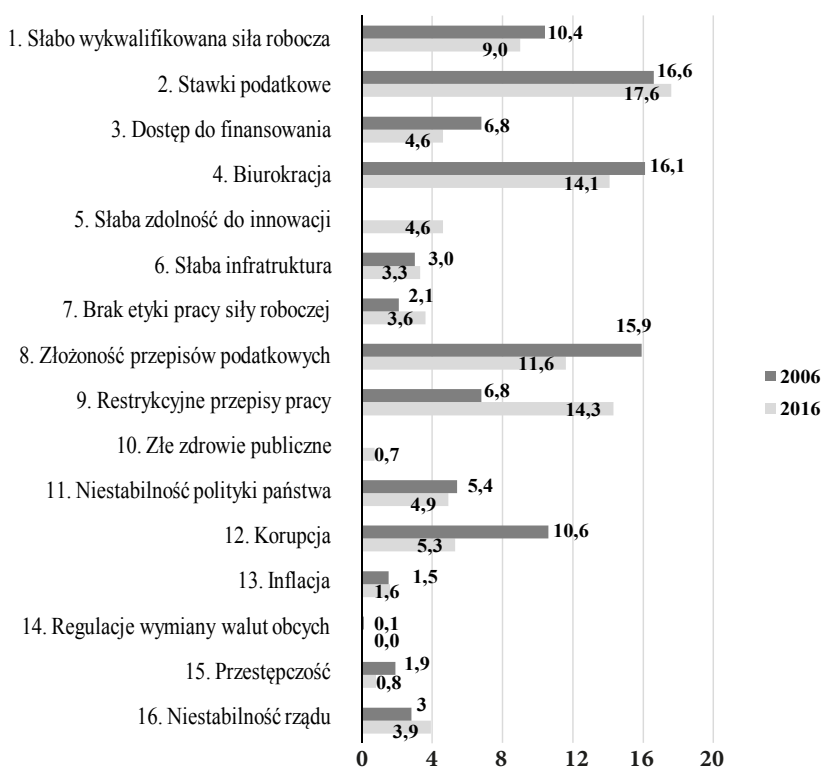
W tabeli 3 zawarto informacje o najbardziej i najmniej konkurencyjnych filarach gospodarek krajów bałtyckich w latach 2006–2007 i 2015–2016.

W 2016 roku najwyższe miejsca Litwa odnotowała w przypadku filarów: F9 (gotowość technologiczna) i F5 (edukacja wyższa i szkolenia). Do pierwszej pięćdziesiątki rankingu poszczególnych filarów trafiły w danym roku filary subindeksu A: F2 (infrastruktura), F3 (otoczenie makroekonomiczne), F4 (zdrowie i edukacja podstawowa), subindeksu B: F6 (efektywność rynku dóbr) oraz subindeksu C: F11 (zaawansowanie biznesu) i F12 (innowacyjność).

W 2016 roku w porównaniu z rokiem 2006 największy awans pozycji odnotowano w przypadku filaru 4. Zdrowie i edukacja (awans o 38 miejsc). Najmniej konkurencyjnymi filarami gospodarki litewskiej są filary: F1 (instytucje), F7 (efektywność rynku pracy), F8 (rozwój rynku finansowego) i F10 (wielkość rynku).

Na podstawie 12 filarów konkurencyjności WEF w GCR corocznie sporządza wykaz wybranych silnych i słabych stron gospodarek państw. Każdy z filarów jest opisywany za pomocą wielu szczegółowo określonych zmiennych. Takich zmiennych w GCR 2016–2017 było 114. Rysunek 3 przedstawia czynniki utrudniające prowadzenie biznesu na Litwie według raportu WEF w 2016 roku

Rysunek 3. Czynniki utrudniające prowadzenie biznesu na Litwie według WEF w 2016 roku (w %)

Źródło: WEF (2006–2016).

Kolejna tabela przedstawia wybrane silne i słabe strony Litwy na podstawie rankingu WEF w latach 2016–2017.

Tabela 4. Silne i słabe strony krajów bałtyckich w rankingu konkurencyjności WEF w latach 2016–2017

	Silne strony	Słabe strony
A	<ul style="list-style-type: none"> Nierozpowszechnienie HIV – 1 miejsce Saldo budżetu państwa – 21 miejsce Jakość infrastruktury kolejowej – 24 miejsce Liczba abonentów telefonów komórkowych – 32 miejsce Jakość kształcenia podstawowego – 32 miejsce 	<ul style="list-style-type: none"> Efektywność ram prawnych w rozstrzyganiu sporów – 99 miejsce Dostępność miejsc w samolotach/km – 94 miejsce Ciężar regulacji rządowych – 92 miejsce Oszczędności krajowe – 89 miejsce Ochrona praw mniejszości narodowych – 86 miejsce
B	<ul style="list-style-type: none"> Taryfy handlowe – 5 miejsce Elastyczność ustalania płac – 15 miejsce Dostępność internetu w szkołach – 16 miejsce Sytuacja kobiet na rynku pracy – 16 miejsce Eksport i import jako % PKB – 17 i 35 miejsce BIZ i transfer technologii – 24 miejsce Jakość nauczania matematyki i nauk ścisłych – 26 miejsce 	<ul style="list-style-type: none"> Zdolność kraju do pozyskiwania i utrzymywania talentów – 106 oraz 111 miejsce Wpływ opodatkowania na motywację do pracy – 121 miejsce Indeks wielkości krajowego rynku – 82 miejsce
C	<ul style="list-style-type: none"> Jakość lokalnych dostawców – 19 miejsce Zdolność innowacyjna – 28 miejsce Współpraca między uczelniami a przemysłem w dziedzinie B&R – 34 miejsce 	<ul style="list-style-type: none"> Rozwój klastrów – 97 miejsce Zamówienia rządowe na technologicznie zaawansowane produkty – 94 miejsce Dostępność naukowców i inżynierów – 62 miejsce

Objaśnienie: A, B, C – subindeksy.

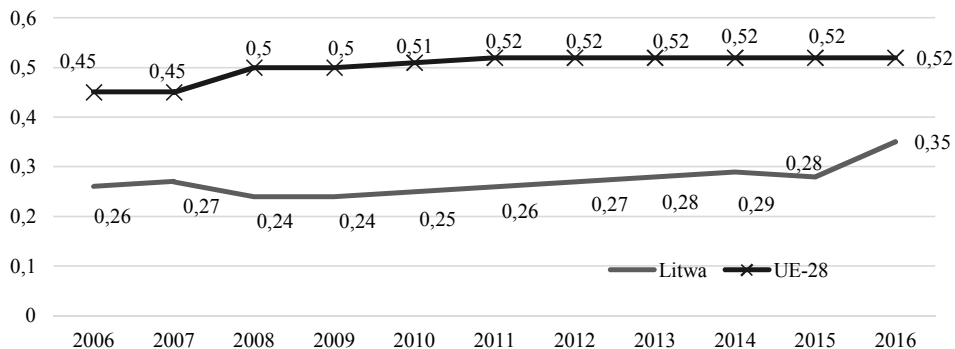
Źródło: WEF (2006–2016).

Podsumowując rozważania, można stwierdzić, że najsilniejszą stroną konkurencyjności Litwy są kapitał ludzki i handel międzynarodowy. Obecnie polityka gospodarcza kraju musi skupić się przede wszystkim na poprawieniu wskaźników związanych z pozyskiwaniem talentów i infrastrukturą.

Ocena innowacyjności gospodarki litewskiej na podstawie sumarycznego indeksu innowacyjności

Według najnowszego Europejski Ranking Innowacyjności, dotyczącego innowacyjności 36 gospodarek, Litwa zajęła 20 miejsce i została zakwalifikowana do grupy umiarkowanych innowatorów (Komisja Europejska 2016). Rysunek 4 przedstawia SII dla gospodarki litewskiej i Unii Europejskiej (UE-28) w latach 2006–2016.

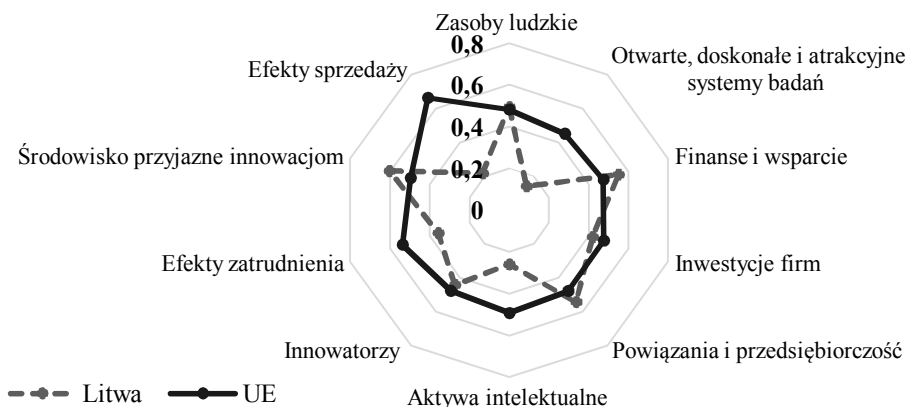
Rysunek 4. Sumaryczny indeks innowacyjności dla krajów bałtyckich i UE-28 w latach 2006–2016

Źródło: Komisja Europejska (2016).

Analizując rysunek 4, można zauważyć, że SII w latach 2006–2015 dla Litwy był niemal dwukrotnie niższy niż w przypadku UE, natomiast w 2016 roku dany wskaźnik polepszył się, przybliżając Litwę do poziomu UE-28.

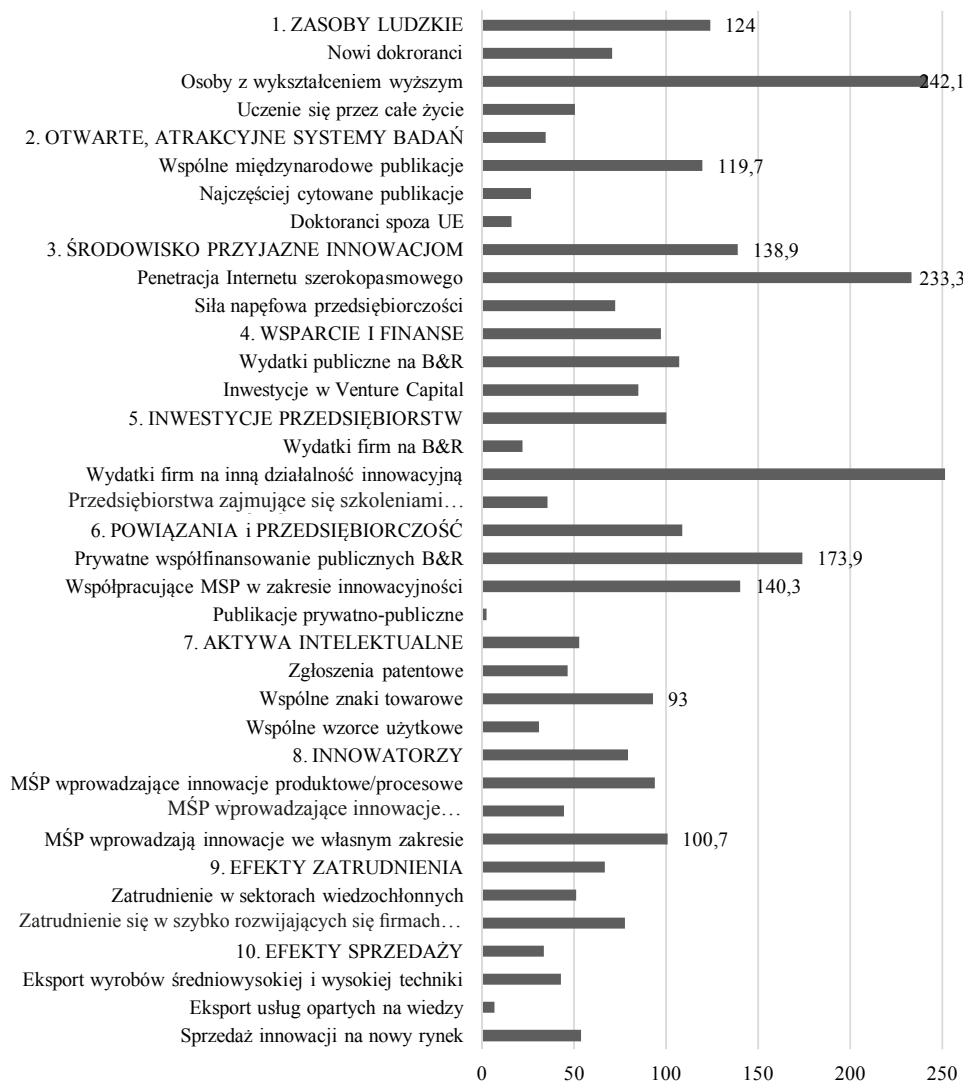
Rysunek 5. Składowe wskaźniki innowacyjności Litwy w porównaniu z UE-28 w 2016 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Komisji Europejskiej (2016).

Rysunek 5 przedstawia wskaźniki innowacyjności gospodarki litewskiej w porównaniu z UE-28 w 2016 roku. Na podstawie rysunku 5 można wywnioskować, że najbardziej problemowymi obszarami dla gospodarki litewskiej są: efekty sprzedaży i zatrudnienia, innowatorzy oraz systemy badań. Natomiast za mocną stronę Litwy można uznać zasoby ludzkie, finanse i wsparcie oraz środowisko przyjazne innowacjom. Rysunek 6 przedstawia wskaźniki innowacyjności gospodarki litewskiej w porównaniu z UE-28 w 2016 roku.

Rysunek 6. Wskaźniki innowacyjności Litwy porównaniu z UE-28 według IUS 2016, (UE = 100%)

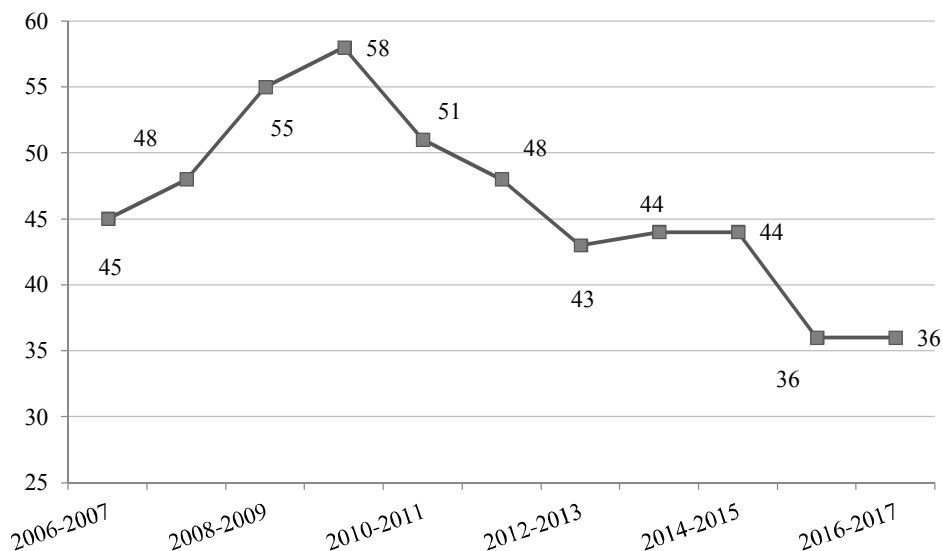

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Komisji Europejskiej (2016).

Z rysunku 6 wynika, że Litwa została najlepiej oceniona, jeśli chodzi o zasoby ludzkie i środowisko przyjazne innowacjom, w przypadku których przewyższyła średnią europejską. Wyjątkiem w danych kategoriach jest wskaźnik dotyczący liczby nowych doktorantów spoza UE. Najlepiej został oceniony wskaźnik udziału osób z wykształceniem wyższym w grupie wiekowej 30–34 lata, gdyż Litwa pod tym względem zajmuje pierwsze miejsce wśród 36 krajów uwzględnionych w rankingu. Również wysoko został oceniony wskaźnik penetracji internetu szerokopasmowego. Tymczasem najgorzej Litwa została oceniana pod względem publikacji prywatno-publicznych i eksportu usług opartych na wiedzy.

Światowe Forum Ekonomiczne w globalnych raportach konkurencyjności również opracowuje wskaźniki ilustrujące poziom innowacyjności gospodarek (por. Kasperkiewicz 2014). Pozycję konkurencyjną Litwy według filaru innowacyjności rankingu WEF w latach 2006–2016 przedstawia rysunek 7.

Rysunek 7. Pozycja konkurencyjna gospodarki litewskiej według filaru innowacyjności rankingu WEF w latach 2006–2016

Źródło: opracowanie własne na podstawie WEF (2006–2016).

Bardziej szczegółowa analiza wskaźników cząstkowych pokazała, że w 2015 roku najwyższe miejsca gospodarka litewska odnotowała w przypadku wskaźnika współpracy uniwersytetów z przedsiębiorstwami w zakresie B+R. Dobrą pozycję w rankingu innowacyjności WEF miały również wskaźnik zdolności do innowacyjności i wskaźnik jakości instytucji badawczych. Najbardziej problemowymi wskaźnikami dla gospodarki litewskiej pozostają wskaźnik zamówień rządowych na produkty high-tech oraz wskaźnik dostępności pracowników naukowych i inżynierów.

Zakończenie

Celem artykułu było ukazanie znaczenia innowacyjności jako czynnika warunkującego poziom konkurencyjności Litwy w latach 2006–2016. Dokonano również szczegółowej analizy czynników wzmacniających i osłabiających konkurencyjność Litwy w odniesieniu do poziomu innowacyjności. Za podstawę analizy posłużyły wyniki badań Światowego Forum Ekonomicznego i Komisji Europejskiej oraz obszerna literatura przedmiotu.

Z przeprowadzonej na podstawie corocznych raportów WEF analizy konkurencyjności międzynarodowej wynika, że Litwa w całym badanym okresie znajdowała się w gronie 50 najbardziej konkurencyjnych gospodarek świata. Szczegółowa analiza wskaźników cząstkowych wykazała, że najsilniejszą stroną międzynarodowej konkurencyjności gospodarki litewskiej są kapitał ludzki oraz handel międzynarodowy.

Według Europejski Ranking Innowacyjności 2016 gospodarka litewska znalazła się w gronie umiarkowanych innowatorów, z wynikami znacznie poniżej średniej UE-28 (Komisja Europejska 2016). Można zatem wnioskować, że innowacyjność nie jest czynnikiem istotnie pobudzającym wzrost konkurencyjności Litwy. Polityka gospodarcza powinna się skupić na poprawie takich obszarów jak nakłady na B+R oraz dostępność pracowników naukowych i inżynierów.

Bibliografia

- Dębowski T. (2015), *Polityka regionalna Unii Europejskiej 2014–2020 jako szansa na wzrost konkurencyjności Polski* [w:] red. Grynia A., *Zmiany konkurencyjności nowych krajów członkowskich Unii Europejskiej: osiągnięcia i wyzwania*, Wydział Ekonomiczno-Informatyczny, Uniwersytet w Białymstoku, Wilno.
- Gordocka-Jałowiec A. (2017), *Kapitał społeczny jako deskryptor przewagi konkurencyjnej*, http://mikroekonomia.net/system/publication_files/706/original/17.pdf?1315212440 (dostęp: 22.07.2017).
- Grynia A. (2015a), *Międzynarodowa konkurencyjność gospodarek państw bałtyckich w okresie 2004–2014 – analiza porównawcza*, http://www.ue.katowice.pl/fileadmin/_migrated/content_uploads/11_18.pdf (dostęp: 24.07.2017).
- Grynia A. (2015b), *Innowacyjność krajów bałtyckich: potencjał i bariery*, www.dbc.wroc.pl/Content/30472/Grynia_Innowacyjnosc_Krajow_Baltyckich_Potencjal_i_Bariery_2015.pdf (dostęp: 24.07.2017).
- IMD (2014), *IMD World Competitiveness Yearbook 2014*, Lausanne, Switzerland.
- Kasperkiewicz W. (2014), *Innowacyjność polskiej gospodarki: ocena poziomu uwarunkowania i perspektywy rozwoju*, http://cejsh.icm.edu.pl/cejsh/element/bwmeta1.element.hdl_11089_14895/c/303_9_FOLIA_OECONOMICA_3__303__2014_druk_151-171_Kasperkiewicz.pdf (dostęp: 04.08.2017).

- Komisja Europejska (2016), *Innovation Union Scoreboard 2016*, Brussels.
- Konkurencyjność gospodarki Polski* (2008), pod red. nauk. A. P. Balcerzaka i E. Rogalskiej, Adam Marszałek, Toruń.
- Kwaśnik Z. i Żukow W. (2009), *Aktualne wyzwania ekonomii*, Radomska Szkoła Wyższa, Radom.
- Misala J. (2011), *Międzynarodowa konkurencyjność gospodarki narodowej*, PWE, Warszawa.
- NBP (2016), *Potencjał innowacyjny gospodarki: uwarunkowania, determinanty, perspektywy*, www.nbp.pl/aktualnosci/wiadomosci_2016/20160530_Raport_innowacyjnosc.pdf (dostęp: 29.07.2017).
- Nieć M. (2009), *Metody mierzenia poziomu innowacyjności gospodarek krajów Unii Europejskiej*, www.wne.sggw.pl/czasopisma/pdf/EIOGZ_2009_nr74_s123.pdf (dostęp: 30.07.2017).
- Niedzielski P. (2005), *Rodzaje innowacji w: Innowacje i transfer technologii – Słownik pojęć*, pod red. K.B. Matusiak, PARP, Warszawa.
- OECD (1996), *Globalisation and Competitiveness: Relevant Indicators*, STI Working Papers, No. 5, Paris.
- Raport o konkurencyjności 2014. Dekada członkostwa Polski w Unii Europejskiej* (2014), pod red. M.A. Weresa, Oficyna Wydawnicza SGH, Warszawa.
- Porter M. E. (2001), *Porter o konkurencji*, PWE, Warszawa.
- Radło J. (2008), *Międzynarodowa konkurencyjność gospodarki. Uwagi na temat definicji, czynników i miar* [w:] Bieńkowski W., Czajkowski Z. i in. *Czynniki i miary międzynarodowej konkurencyjności gospodarek w kontekście globalizacji – wstępne wyniki badań*, nr 284, Szkoła Główna Handlowa, Warszawa.
- Szamrej-Baran I. (2012), *Konkurencyjność gospodarki Polski na tle wybranych gospodarek Unii Europejskiej*, http://wneiz.pl/nauka_wneiz/sip/sip25-2012/SiP-25-125.pdf (dostęp 25.07.2017).
- WEF (2006–2016), *The Global Competitiveness Report 2005–2016*, Geneva.
- Weresa M. A. (2014), *Polityka innowacyjna*, PWN, Warszawa.

Streszczenie

Uważa się, że innowacje są jednym z głównych czynników, jeśli chodzi o kształtowanie międzynarodowej pozycji konkurencyjnej gospodarki. Celem niniejszej pracy jest ukazanie innowacyjności jako czynnika warunkującego poziom konkurencyjności litewskiej gospodarki w latach 2006–2016. Aby osiągnąć postawiony cel, szczegółowo przeanalizowano czynniki konkurencyjności Litwy, ze szczególnym uwzględnieniem innowacyjności.

W pierwszej części artykułu przedstawiono zarys teoretyczny pojęć związanych z międzynarodową konkurencyjnością oraz innowacyjnością gospodarki. Drugą część poświęcono analizie zmian konkurencyjności gospodarki litewskiej

w latach 2006–2016 na podstawie raportów WEF. W ostatniej części zbadano innowacyjność Litwy według rankingu WEF i Europejskiego Rankingu Innowacyjności. Z przeprowadzonej analizy wynika, że innowacyjność nie jest czynnikiem istotnie pobudzającym wzrost konkurencyjności Litwy.

Słowa kluczowe: międzynarodowa konkurencyjność, innowacyjność gospodarki, Litwa

Summary

International competitiveness of the Lithuanian economy and its innovativeness

Innovation is one of the main factors in shaping the international competitive position of the countries. The aim of this paper is to show the innovation as a factor that determines the level of competitiveness of Lithuania in the years 2006–2016. A detailed analysis of the competitiveness factors of Lithuania has been carried out in order to achieve the objective; with particular emphasis on innovation.

The first part of the paper presents a theoretical outline of concepts related to international competitiveness and innovativeness of the economy. The second part is devoted to analyzing changes in the competitiveness of the Lithuanian economy in the years 2006–2016 on the basis of WEF reports. In the last part of this article we examined the innovativeness of Lithuania according to the WEF ranking and the European Innovation Scoreboard.

The analysis shows that innovation is not a major factor in stimulating the growth of Lithuania's competitiveness.

Keywords: international competitiveness, innovation of economy, Lithuania

JEL: O30, F20